Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 46, Haziran 2020, s. 37-47

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.43603>

Doç. Sezin TÜRK KAYA

Bursa Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü,
turkkaya@uludag.edu.tr

GUNTARS SIETIŅŠ VE MEZOTİNT'E YAKLAŞIMI

Özet

Guntars Sietiņš, Letonya'da yaşam özgünbaskı sanatçısıdır. Çalışmalarını Letonya'nın başkenti Riga'da sürdürmektedir. Guntars Sietiņš, Art Academy of Latvia'da akademisyen olarak görev yapmaktadır. Bu makalede sanatçının mezzotint tekniği ile ürettiği çalışmalar incelenmektedir.

Sanatçı çalışmalarında geleneksel ve çağdaş yöntemleri bir arada kullanır. Sietiņš, uluslararası alanda mezzotint tekniğini iyi uyguladığı çalışmaları ile bilinir. Sanatçı 1990'lı yıllardan itibaren ürettiği, dijital alt yapı ile desteklediği mezzotint çalışmaları ile dikkat çekmektedir.

İnceleme sırasında; Guntars Sietiņš'in Eserlerinde Teknik Uygulamalar, Guntars Sietiņš'in Eserlerinde Kurgu, Guntars Sietiņš'in Eserlerinden Örnekler başlıkları altında sanatçının hangi yöntem ve teknikleri neden ve nasıl kullandığına değinilecek ve çalışmalarından örnekler sunulacaktır.

Araştırma makalesinde yöntem olarak, sanatçı sözlü ve yazılı iletişimde bulunuldu. Kuramsal bilgiler için kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada sonucunda Guntars Sietiņš'in çağdaş baskiresim üretimlerine, teknik yetkinliğine, simgesel yaklaşımlarına yönelik bulgular sunulmuştur. Sanatçının, güncel teknikler ile geleneksel yöntemleri birleştirerek ulaştığı nokta vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Baskiresim, Mezzotint, Guntars Sietiņš, Çağdaş Baskiresim

GUNTARS SIETIŅŠ AND HIS APPROACH TO MEZZOTINT

Abstract

A printmaker living in Latvia, Guntars Sietiņš is currently working in Riga, the capital of the country. He is also an academician at Art Academy of Latvia. The works he produced using mezzotint technique are discussed in this article.

Blending traditional and contemporary methods together in his works, Sietiņš is acknowledged in the international arena for his well-produced mezzotint prints. The artist draws attention with his mezzotints enriched with digital understructure that he has created since the 1990s.

During the article, it will be discussed which methods he used and how and why he used them under the titles as Technical Applications in the Works of Guntars Sietiņš, Composition in the Works of Guntars Sietiņš, and Examples From the Works by Guntars Sietiņš, and it will be presented some examples from his works.

As a method in the research article, both verbal and written contact was made with the artist. Literature review method was used for institutional information. As a result of the study, findings on the contemporary prints, technical mastery and symbolic approaches of Guntars Sietiņš were presented. The point the artist reached by blending contemporary techniques and traditional methods was underlined.

Keywords: Printmaking, Mezzotint, Guntars Sietiņš, Contemporary Printmaking

GİRİŞ

Guntars Sietiņš, geleneksel yöntemlere çağdaş yorumlar getirmeyi başaran Litvanyalı baskiresim sanatçısı ve akademisyendir. Uzun yıllardır baskiresim üretimlerini mezzotint tekniğini merkeze aldığı çalışmalar ile devam ettirir.

Bu çalışmanın amacı; Guntars Sietiņš'in eserlerinin güncel baskiresim içindeki yerinin araştırılması, baskiresimde bilgisayar destekli üretimlerin kazanımlarının gösterilmesi ve sanatçının baskiresim alanına katkılarını ortaya çıkarmaktır.

“Guntars Sietiņš ve Mezzotint'e Yaklaşımı” isimli araştırma makalesinin önemi, teknolojiyi araç veya ortam olarak kullanan sanatçıların, üretimlerinin sınırlarını zorladığını yeni ve birbirinden farklı anlatım biçimlerinin gösterimine olanak sağladığını göstermektir.

Geleneksel baskı resim sanatında (gravür, litografi, ağaç baskı, linol, kuru kazı, ipek baskı vb.) yapının üretim sürecinde bilgisayar teknolojisi, yardımcı araç ya da ortak yaratıcı konumunda bulunabilmektedir (Üretimin bir aşamasında kullanımı ama sunumun yine geleneksel ortamlarda yapılması dijital teknolojinin araç olarak kullanımını ifade eder). Dijital teknolojilerin sağladığı imkanların sınırsızlığı, sanatçıya ortam olarak bu teknolojiyi kullanma fırsatı yaratmıştır. Görsel kültürün vazgeçilmez bir parçası olan bu teknoloji geleneksel baskı resim türlerinin de sınırlarını zorlamakta, yeni ve farklı ifade biçimlerinin sunumuna imkân tanımaktadır. (Fırıncı, 2013, s. 128)

Fırıncı'nın da ifade ettiği gibi sanatçı, çalışmalarında dijital teknolojileri bir araç kullanmaktadır. Bu makalede Guntars Sietiņš'in eserlerinde hangi yöntem ve teknikleri

kullandığı, mezzotint çalışmalarında teknik uygulamalarını nasıl gerçekleştirdiği açıklanacak; sanatçının kurgu ve kompozisyonları incelenecek ve kurgularında yer verdiği figürler sanatçının teması bağlamında açıklanmaya çalışılacaktır. Guntars Sietņš'in eserlerinden seçilen örnekler üzerinden inceleme detaylandırılacaktır.

YÖNTEM

“Guntars Sietņš ve Mezzotint'e Yaklaşımı” isimli araştırma makalesinde sanatçı ile bireysel görüşme sağlandı. Görüşme sırasında atölyesinde çeşitli gözlemlerde bulunuldu. İlerleyen süreçte kendisinden e posta yoluyla çeşitli bilgi ve belgeler alındı. Araştırma sırasında kaynak tarama yöntemi kullanıldı. Elde edilen bütün veriler makale içinde sunuldu.

BULGULAR

Litvanya'da yaşamını sürdüren Guntars Sietņš, Riga'da Latvian Academy of Art'ta Baskiresim alanında dersler vermektedir. Akademik kimliğinin yanında uluslararası alanda tanınan bir baskiresim sanatçısıdır. Sietņš, çalışmalarını mezzotint tekniğini kullanarak gerçekleştirir. Bu alanda, ustalıkla eserler üretmektedir.

Mezzotint tekniği 1642 yılında Ludwig von Siegen tarafından keşfedildi. Sanatçının bilinen ilk çalışması, Hesse-Kassel Prensi'nin eşi, Amelia Elizabeth'in portresidir. Siegen bu portreyi çalıştıktan sonra Ağustos 1642 tarihinde bir mektup ile prene gönderir. Mektupta Amelia Elizabeth'in portresini yaptığı tekniği açıklayan metinler bulunuyordu. Mektuptaki ifadelerinde bu tekniğin diğer gravür yöntemlerine benzediğini ama teknik olarak farklılıklar barındırdığını belirtiyordu. Mezzotint tekniğini keşfeden Ludwig von Siegen olsa da tanınması ve yayınlaşmasına vesile olan kişi Rhine Prensi Rupert'dir. Ludwig von Siegen İngiltere İç savaşına katılmıştır. Savaş sırasında Prens Rupert'e çalışmalarını gösterir. Rupert, bilimsel ve sanatsal çalışmalar ile yakından ilgilenen bir askerdir. Kendisinin de resim ve baskı çalışmaları vardı. Savaş sonrasında dönemin önemli portre ressamlarından Sir Peter Lely'ye yeni öğrendiği tekniği ve örnek çalışmaları göstermiştir. (C.Pissarro, 1956-1958, s. 1)

Mezzotint: Grafik sanatlarda bir baskı hazırlama tekniği. 'Berso' adı verilen fırça benzeri çok dişli çelik bir bıçak kullanılarak metal plakalardan baskı kalıbı hazırlanır: bu dişli bıçak metal, plaka üzerinde çeşitli yönlerde hareket ettirilerek sık noktalar elde edilir ve böylece kadıfemsi bir etki yaratacak bir doku elde edilebilir. (Keser, 2009, s. 213)

Resim 1 Ludwig von Siegen, Amelia Elizabeth, Countess of Hesse, mezzotint, 20,2 cm × 25,4 cm, 1642

Mezzotint tekniği, kadifemsi bir doku ile, karanlıktan ışığa doğru ilerleyen yumuşak etkiler yaratır. Küçük noktaların bir araya gelmesiyle önce koyu sonra açık tonlar oluşur. Kendisinden önceki gravür yöntemlerinde çizgilerin birleşmesi ve kesişmesi ile dokular elde edilirken, mezzotint tekniğinde küçük noktaların bir araya gelmesiyle doku etkisi yakalanır. Gerçeğe yakın yumuşak geçişlerin olduğu portreler, manzara için mezzotint çok avantajlıdır.

17. yüzyılda mezzotint ile karşılaşan dönemin ünlü portre ressamı, Sir Peter Lely bu tekniği kendi resimlerinin röprodüksiyonlarını yapmak için kullanmıştır. Sir Peter Lely İngiltere’de mezzotint tekniğini popüler hale getiren kişi olarak bilinmektedir. (C.Pissarro, 1956-1958, s. 1) Sanatçının resimlerinin koleksiyonerler tarafından tercih edilmesi onun daha çok üretmesine ve eş zamanlı olarak pek çok yerde eserleriyle temsil edilmek istemesine sebep olmuştur. Mezzotint oluşturduğu etki ve çoğaltılma avantajıyla ressamın kendisinin aynı anda farklı mekanlarda var olmasına olanak sağlamıştır.

Mezzotint'te bulunan olağanüstü ton kalitesi, süreci manzara resimlerinin yeniden üretimi için de ideal hale getirdi. Ondokuzuncu yüzyıla gelindiğinde Turner ve Constable gibi sanatçılar manzara resimlerinin bölüm baskılarını yapmak için gravürcüler kiraladılar. Ancak litografi ve foto gravürün icadı kısa süre sonra gerçekleşti. Bu yeni teknikler, mezzotintinin zengin ton kalitesiyle eşleşemese de çoğaltma sürecini büyük ölçüde basitleştirdi ve mezzotint'in yerini aldı.

Yirminci yüzyıl sanatçıları, mezzotint sürecini resimleri kopyalamak için değil, orijinal baskılar üretmek için ortaya çıkardılar. Georges Roualt, John Sloan ve M.C. Escher ortamı deneyenlerin arasındaydı. Escher sonuçları sevmesine rağmen, süreç çok daha az sıkıcı olduğu için sonunda litografiye geçti

(Weingrod, 1995, s. 15)

Guntars Sietņš, baskıresme ikincil bir alan, çalışmalarını çoğaltarak maddi gelir elde edebileceği bir kopyalama aracı olarak yaklaşmamıştır. Sanatçının bu duruşunun arkasında içinde yaşadığı dönemde baskıresmin diğer sanat dallarından bağımsızlaşmasının etkisi vardır.

Hayri Esmer 1990'lerden sonra baskıresimi şu ifadeler ile açıklamaktadır:

1990'lerden sonra küresel olgularla birlikte bu tür çağdaş baskıresmin daha çok tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Ayrıca bu yapıtlar sadece teknik ve dil alanındaki değişimlerin yanı sıra, yapıtın kavramsal boyutu, imgenin/ingelerin kullanımı, yeni kurgusallık ve mekân da dışlamayan bir sunum şekli ile izleyiciyi etkilemektedir. Bu yıllarda mekân düzenlemeleri, duvar üzerine uygulamalar, hazır nesnelerin kalıp olarak kullanılması, mekâna müdahale ve her tür yüzeyin yapıt için kullanılabilir olması, baskıresim geleneğiyle ilgili uygulamalar olarak görülmektedir. Bu yeni uygulamalar, baskıresmin günümüz sanatı içindeki çağdaş görünümüdür artık.

(Esmer, 2014)

Guntars Sietņš'in Eserlerinde Teknik Uygulamalar

Guntars Sietņš'in çalışmalarında mezzotint tekniğini tek başına kullanmamaktadır. Sanatçının mezzotintte büyük ve homojen alanlar elde etmek için akuatint tekniğinde yararlandığı görülür. İki yöntemde birbirlerine yakın gibi dursalar da uygulamada ciddi farklılıkları barındırmaktadır. Bu farklılıklara rağmen sanatçının her iki tekniğin avantajlarını ustaca harmanladığı büyük boyutlu çalışmaları ortaya çıkmaktadır.

Sanatçı kendi çalışmalarının teknik alt yapısı hakkında şöyle bilgiler vermektedir:

Eser fikri konusunda emin olduktan sonra, ilk önce gerçek kompozisyonlar/kurgular yaratmak için bilgisayarda çalışıyorum. Harfler veya kelimeler metal bir kürenin yansımada okunaklı oluncaya kadar, Adobe Illustrator programıyla ayna görüntüdeki harfleri ve kelimeleri düzenliyorum. kompozisyonlar/kurgular yaratırken, farklı açılarla ve ışık düzenlemeleriyle fotoğraflarını çektiğim karakterlerin bilgisayar çıktılarından yararlanıyorum. İpek elek kullanarak ve mürekkep yerine sıvı asfalt kullanarak harfleri perdahlanmış bakır plakaya aktarıyorum. Eleği hazırlamak için, nesnenin görüntüsüne göre perspektif açısından tam doğru bir şekilde tersine çevrilmiş harflerin olduğu vektörel grafiklerdeki bir Adobe Illustrator dosyasını kullanıyorum. Fotoğrafları yalnızca çalışma sürecinde rehberlik etmesi için kullanırım; görselde yeterli ölçüde derinlik keskinliği olmadığı için elek yaparken elverişli değildir. Harfleri transfer ettikten sonra, plaka üzerine toz hale getirilmiş reçine serpiyorum ve akuatint tekniği uyguluyorum. Böylece ortaya çıkan baskı ile, çalışma için gerekli olan beyaz veya siyah harfleri elde ediyorum. (Sietņš, 2012, s. 70)

Günümüz sanat ortamında baskiresim, gelişimini sürdürmektedir. Bu gelişim sadece teknik olanakların ilerlemesi ve malzeme çeşitlenmesi ile sınırlı kalmamıştır. Sanatçılar, baskiresmin gelişiminde önemli bir rol oynamışlardır. Sanatçıların yenilik arayışları ve denemeleri sayesinde baskiresim yöntemleri arasında işbirliği sağlandığı görülür. Guntars Sietņš, geleneksel bir yöntem olan mezzotinte, hem geleneksel baskının bir parçası olan reçineleme yöntemiyle hem de bilgisayar destekli tasarım yöntemleri ile müdahale etmektedir.

Guntars Sietņš, çalışmalarının kalıp hazırlık aşamasını şu ifadeler ile açıklamaktadır:

... akuatintten faydalanarak, büyük ve tonal olarak homojen harf alanları hazırlanabilir. Akuatintin yalnızca, mezzotintte desen olarak düşünülmemiş olan bu tarz alanlarda kullanılabilir olduğunu unutmamak gerekir. Akuatintte hazırlanmış bir plakanın yüzeyi, farklı yapıya sahiptir. Bu tarz yüzeyde, tonal olarak detaylı bir form şekillendirmek zordur; çünkü burada, mezzotintin aksine, tam doğru tonal ilişkileri görsel olarak kontrol etmek mümkün değildir...

Tek bir çalışma için, genellikle, 50 ila 100 çapında değişen farklı boyut ve genişlikteki mezzotint beşiklerini kullanıyorum. Mezzotint beşiğini, yalnızca mezzotint için düşünülmüş ayrı alanları hazırlarken, bir mskala ve raspa ile birlikte, kullanıyor ve ardından desenimi çiziyorum.” (Sietņš, 2012, s. 70)

Guntars Sietņš'in Eserlerinde Kurgu

Guntars Sietņš 90'lı yıllardan itibaren çalışmalarında metal toplardan oluşan kurgular geliştirmektedir. Sanatçı, küresel ayna etkisi için 1994 yılında sipariş ettiği iyi perdahlanmış parlak metal toplar kullanır. Metal toplar sanatçının kurgularında bazen deforme edilerek bazen de gerçekçi bir yaklaşımla yansıtılmaktadır. Biçimsel olarak küre; tarihsel süreçte farklı kültürlerde, inanç sistemlerinde ve günümüzde de kullanılmış olan ve çoğunlukla bütünlüğü işaret eden bir semboldür.

Ağaçlar Guntars Sietņš'in kurgularında tek ya da gruplar halindedir. Ağaç figürü bazı çalışmalarda manzara ile bütünleşirken bazı çalışmalarda ise tek başına yer alır. Çoğu kurguda ağaçların küre içinden yansıyan görüntülerine yer verilir.

Kurgularda sonsuzluk işareti, sayılar ve karakterler ile birlikte dokular oluşturarak kullanılmaktadır. Karakterler ve sayılar yana yana gelerek, okunması mümkün olmayan metinler meydana getirir. Bazı kompozisyonlarda ise ters ya da düz okunabilen kelimeler ve metinler oluşur.

Guntars Sietņš'in Eserlerinden Örnekler

Resim 2 Raksti IX, Bakır plaka üzerine mezzotint,90x60 cm, 2011

Sanatçı Raksti IX isimli çalışmasında mezzotint ve fotogravür tekniklerini birlikte kullanmıştır. Bu çalışmasında sayılardan oluşan zemin üzerinde küre görülmektedir. Kürenin içinde yansıyan zemin görüntüsüyle birlikte ağaç ve belirgin olmayan manzara betimlenir. Baskiresimde numaralardan oluşan alt zeminde ağırlıklı olarak “0” rakamını kullanılmıştır. Diğer rakamların oluşturduğu şekil “X” harfine benzemektedir. (Kadrajdan taşan iki adet “0” rakamı olarak da yorumlanabilir bu imge, ve “0”ların sonsuz bir döngü içinde çoğalan evrendeki varlığına işaret eder) Başka bir bakış açısıyla, görmediğimiz ve kurgunun dışında kalan kısımda “X” harfi sonsuzluk sembolüne “∞” dönüşmektedir. Rakamlar birbirini tekrar eden bir anlayışta soldan

sağa ve yukardan aşağıya artan şekilde dizilmişlerdir. Rakamlar zeminde mekân duygusu uyandıracak şekilde perspektife uygun olarak durmaktadırlar. Zeminin üzerinde yer alan küre mekandaki rakamları izleyiciye yansıtır. Küredeki yansımada zeminde farklı rakamlardan oluşan “X” şeklinin sonsuzluk işareti olduğu görülmektedir. Küre sayesinde izleyici kendi kadrajı dışındaki alanı görme şansı yakalar. Küreden yansıyan diğer bir görüntü ağaç ve belirgin olmayan manzaradır. Ağacın arkasından yansıyan kuvvetli bir ışık vardır. Bu ışık sayesinde ağacın dalları net bir şekilde görülmektedir.

Sanatçının eserlerinde sık sık kullandığı ağaç betimlemelerinin geçmişi çok eski dönemlere kadar uzanır:

Bilinen en eski bitki betimlemelerine, Brezilya’da bulunan Serra da Capivara Milli Parkı “Kaya Resimleri” (yaklaşık M.Ö. 23.000) arasındaki ağaç figürleri ve Hindistan Vindhachal Sıradağları’ndaki Dr. Meenakshi Pathak Gaddie Kaya Resimleri Alanı’nda yer alan (M.Ö. 8000 (?) -2500) bitkisel motifler örnek gösterilebilir. (Negir, 2018, s. 1180)

Eski tarihlerden günümüze ağaç figürleri, duruşları, renkleri, dokuları ile sanatçılar tarafından büyük bir yaratıcılıkla yorumlanmıştır. Ağaç, “Hayat Ağacı” olarak yorumlanabilir.

“Hayat ağacı insanlık tarihinin çeşitli dönemlerinde, yer gök bağlantısını kuran en güzel, en anlamlı ve en fazla kullanılan simgesel temalardan biridir. Kimi zaman evreni anlamak, kimi zaman da yaşamı tasvir etmek için kullanılmıştır. Hayat ağacı, ayrı kültürlerde ayrı ağaç türü olarak karşımıza çıkar. Fransa’da meşe, Almanya’da ıhlamur, İskandinavya’da dişbudak, Lübnan’da sedir, Hindistan’da banyan, Sibirya’da kayın, Türk kültüründe ise servi ağacının özel bir yeri vardır.” (Ağyürek, 2011, s. 68)

Sanatçının çalışmasındaki kürede gündeğümü betimlenmiştir. Güneş ışık kaynağı olarak ağacın arkasındadır. Yeryüzü ne karanlıktır ne de tam aydınlıktır. Gündeğümü, yeni başlangıçları, tazeliği, doğanın uyanışını simgelemektedir. Küredeki ağacın yaprakları dökülmüş, kalın gövdesi ve ince dalları ile yeniden doğuşa hazırlanmaktadır. Ağacın yenilenmesindeki döngüsü ve küredeki “sonsuzluk işareti” anlam olarak birbirlerini tamamlamaktadır. Sanatçı bütün bunları kurgularken perspektiften yararlanmıştır. Perspektif, bu kurguda kaybolma ve sonsuz uzaklıktaki noktaya giden yolu betimleme imkânı sağlamıştır.

Resim 3 Characters V / Light, Bakır plaka üzerine mezzotint. 41x30 cm. 2007.

Guntars Sietņš, Characters V / Light isimli çalışmasında mezzotint ve fotogravür tekniklerini birlikte kullanmıştır. Karo taşlarından oluşan zemin üzerinde yer alan küre izleyicinin olduğu mekânı yansıtmaktadır. Küre “light” kelimesini ters bir şekilde zemine yansıtır. Kürenin içinde yansıttığı mekân sanatçının görev yaptığı kurum olan Art Academy of Latvia dır. Binanın kendine has yapısı ve yer döşemeleri oldukça karakteristiktir. Binanın ışık kaynağı olan büyük vitray pencereler, mekânın renkli ışıklarla aydınlanmasını sağlamıştır. Sanatçının kurgusunu fotografik imgeleri bir araya getirerek oluşturduğu bilinmektedir. Sietņš, fotoğrafların içinden kendisinin kadrada olduğu kısımları çıkartarak taslaklarını oluşturmaktadır.

“Eserin varoluşu, sanatçının varlığının kanıtı niteliğindedir; fakat sanatçı, gördüğümüz imgelerin bir parçası değildir: sanatçı, sanki onlar içerisinde gizlenmeyi seçmiş gibidir. İzleyici, imgelerin ne olduğuna ve ne ima ettiğine dair kafa yorabilir – bunlar, üzerine yerleştirildikleri yüzeyi ve etrafındakileri yansıtan esrarengiz nesnelerdir.” (Noyce, 2011, s. 77)

Resim 4 Raksti XIII Bakır plaka üzerine mezzotint, 60x90 cm, 2012

Sanatçının “Raksti XIII” isimli çalışmasında rakamlar, semboller ve harflerden oluşan zemin üzerinde yer alan bir küre vardır. Sıfırın tekrarları üzerinde harfler, semboller ve rakamlar matematikteki sonsuz işaretini oluşturmuştur. Küre sonsuz işaretinin tam ortasında durmaktadır. Kürenin üzerinde pencere ve pencerenin arkasında yaprakları olmayan ağaç vardır.

Sanatçı yanılsama / gerçeklik gibi kavramları buradaki küçük alanda kullanmıştır. İlk bakışta algılanan şey üç tane ağaç olduğudur. İzleyici esere daha dikkati baktığında kürede sadece bir tane ağacın olduğunu görür. Ağacın gövdesi gibi duran dikey şekiller pencerenin çerçeveleridir. Bütün bunların algılanmasını sağlayan ana unsur ise arkada yer alan ışık kaynağıdır. Küre ve içindekiler, bilinmezliğin olduğu zeminde sonsuza doğru gider.

Guntars Sietņš çalışmasının taslak aşamasında kendi fotoğraf stüdyosunda fotoğraf çekimleri yapmakta, elde ettiği görüntülerden seçimler yaptıktan sonra bu görüntüleri bilgisayar ortamında kurgulamaya başlamaktadır. Baskılarında, zeminde yer alan harf, rakam ve sembollerden oluşan dokuyu bilgisayar destekli tasarım programlarını kullanarak, perspektife dikkat ederek kurgulamaktadır. Oluşturduğu zeminin üzerine, kürenin bulunduğu fotoğrafları yerleştirerek kurgusunu tamamlamaktadır.

SONUÇ

Disiplinlerarası sanat uygulamaları, İkinci Dünya savaşıdan sonra dünya sanat ortamında yeni ifade biçimlerinin ortaya çıkmasına olanak sağlamış, diğer sanat alanları gibi baskiresim de bütün bu değişimlerden etkilenmiş, kurallarını ve geleneksel yöntemlerini sorgulayarak değişimi kabul etmiştir.

Sanatçılar ilk önce farklı baskiresim tekniklerini bir arada kullanmışlardır. Kağıt üzerine olan denemelerini tuval bezi ve farklı malzemeler ile zenginleştirmişlerdir. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte yüzey ve malzeme kullanımında, eskiz aşamasından uygulamaya sınırsız seçenekler baskiresmin değişmesine büyük katkı sağlamıştır. Dijital baskı yöntem ve teknikleri sanatçıların sadece özgün işler üretmesini değil aynı zamanda çalışma süreçlerini de etkilediğini göstermektedir.

Sanatçılar, üretimlerinde çalışmalarının amacını, nerede konumlanacağını, konusunu ve tekniğini yaşadıkları dönemin ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik imkanlarından yararlanarak oluştururlar. Yapılan araştırmada Guntars Sietinš'in çalışmalarının içinde bulunduğu dijital dönemin koşullarını yansıttığı görülmektedir.

“Guntars Sietinš ve Mezzotint'e Yaklaşımı” isimli araştırmada, sanatçının eserlerinin üretim sürecinde, fotoğraf, bilgisayar destekli tasarım programları gibi dijital tabanlı yöntemleri yoğun olarak kullandığı tespit edildi. Bu yöntemlerin yanında geçmişi 18.yüzyıla dayanan mezzotint gibi geleneksel bir yöntemi de büyük ustalıklarla eserlerinin merkezine yerleştirdiği sonucuna ulaşıldı. Geleneksel baskı yöntemlerini çağdaş baskı yöntemleri ile ustaca yoğurmasının, sanatçıyı uluslararası platformda önemli bir konuma taşıdığı gözlemlendi.

KAYNAKLAR

- Ağyürek, G. (2011). *Geleneksel Türk Resim Sanatının Günümüzdeki Söylemi*. Erzurum Atatürk Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Resim Anasanat Dalı. Erzurum: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- C.Pissarro, O. (1956-1958). Prince Rupert and the Invention of Mezzotint. *The Volume of the Walpole Society*, 36, 1-9.
- Esmer, H. (2014, Şubat 24). *Hayri Esmer Kişisel web Sayfası*. Nisan 24, 2020 tarihinde [www.hayriesmer.com: http://hayriesmer.com/makale/baskiresimde-deneysel-arayislar/53?ln=tr](http://hayriesmer.com/makale/baskiresimde-deneysel-arayislar/53?ln=tr) adresinden alındı
- Fırıncı, M. (2013). Dijital Çağda Geleneksel Baskı Resim Ve Teknikler Arası Geçiş (Melezleşme). *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(4), 127-135.
- Keser, N. (2009). *Sanat Sözlüğü* (2 b.). İstanbul: Ütopya Yayınevi.
- Negir, E. Y. (2018). Resimde Bitkisel Motiflerin Yorumlanışına Bakış. *ULAKBİLGE Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(28), 1180.
- Noyce, R. (2011). *Critical Mass: Printmaking Beyond the Edge*. Londra , İngiltere: A&C Black Publisher Limited.
- Sietinš, G. (2012). The Mezzotint Technique in Contemporary Graphics. 64-71.
- Weingrod, C. (1995, Haziran). From Dark to Light: An Approche to the Mezzotint Proces. *American Artist*, 14-19.